

(باسى 1 - بەتتە)

”برېكىس ەلدەرنىڭ سەلبەستىك سەرىكتەسى قارىم - قاتناسن ويداعىداي دامىتىپ، برېكىس ەل- دەرى سەلبەستىگى مەخانىزمىن ويداعىداي قۇرۇ كەرەك“. 2013 - جىلى 3 - ايعا قايتا ورالايىق، سول كەزدە برېكىس سەلبەستىگى مەخانىزمى ەلى باستانبىق داۋم كەزەڭىندە تۇرغان - دى، ئوراعا شي جىنپىڭ برېكىس ەلدەرى باسشالارنىڭ ديدار- لاسۇنىنا تۇغغىش قاتناسناققاندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”بىز سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسن ارقىلى برېكىس ەلدەرىن تىعىز بايلاستىرتىۋىمىز كەرەك“؛ 2017 - جىلى 9 - ايدا برېكىس مەخانىزمى داۋمۇنىڭ ەلى مەن ارتىسن جالعاستىرۇدىڭ شەشۇشى ساتىندە، ئوراعا شي جىنپىڭ شىامىندا برېكىس ەلدەرى باسشالارنىڭ ديدار لاسۇنىن باس- قارغاندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ”بىز كۇش ۇستىنە كۇش قوسىپ، برېكىس سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسنان جان - جاقى تەرەڭدەتۋىمىز كەرەك“.

10 جىلدا، ئوراعا شي جىنپىڭ برېكىس ەلدە- رى باسشالارنىڭ ەز رەتكى ديدار لاسۇنىن باسقا- رىپ نەمەسە وعان قاتناسىپ، برېكىس ەلدەرنىڭ سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسنىڭ ۇزاق بولاشاق- تىق داۋمۇن باستان - اياق كوزدە ۇستاپ، برېكىس ەلدەرى سەلبەستىك مەخانىزىمنىڭ تەرەڭدەۋۇن، ناقىتلانۇونىلگەرىلەتپ، برېكىس ديدار لاسۇنىڭ ەبىر قىدىرۇ نەگىز قالاۋ سىياتتى، جەتەكتەشۇ سىياتتى، مەخانىزم سىياتتى جەتستىكتەردى قالىپ- تاستىرۇنغا جەتەكشىلىك ەتتى.

برېكىس ەلدەرنىڭ ”بىر تۇلعالانغان ەبرى بازار، كوپ ساتلى ەبرى اينالم، قۇرلىق، تەڭىز، اۋە ەبرى بايالىنسى، مادەنىەتتىك ەبرى اۋىس - كۇيىس“ سىندى 4 ەبرى نىساناسىن العا قويدى، ”اشىق، سىيسەمدى، سەلبەستىك، تەڭ يىگىلككە كەنەلۇ“ سىندى برېكىس رۇخىن باستاماشلىدقپەن دارىپتەدى، برېكىس ەلدەرنىڭ ”ئورت ەبرى سە- رىكتەستىك قارىم - قاتناسن“ قۇرۇدىلگەرىلەت- تى، برېكىس ەلدەرنىڭ ”دوستىق شەڭبەرىن“ كە- ڭەيتۇدى جانە بەكەمدەۋدى قۇاتىدادى، برېكىستىڭ بولاشاق داۋمۇن تەرەڭدەتۇ جونىندە ئورت باستا- مانى العا قويدى...ئوراعا شي جىنپىڭ برېكىس ەلدەرى سەلبەستىگىن كەمەلدەندىرۇڭكە كۇش ۇستەپ، نەگىز قالاپ، جاھاندىق سايىستى شەشۇدىڭ جۇڭگو جوباسىن ۇسىنىپ، بۇكىل ەلە- نىڭ ەدىل، ادىلەتتى داۋمۇنلىكەرىلەتۇڭكە جۇڭگو اقبل - پاراستىن ارناپ، برېكىستىڭ داۋى جولىندا ايشىقتى جۇڭگو ەزىن قالدردى. رەسەي ساتن - پەتەربۇرگ مەملەكەتتىك داشۇەسىنىڭ وقىمىستىسى كوكشىكىنا مىنالاردى ەبىلدىردى: جۇڭگونىڭ برېكىس ەلدەرى سەلبەستىگىندەكى امالياتقا جە- تەكشىلىك ەتۇ، تەڭ تۇرعىدا ۇزارا پايدا جەتكىزۇ ۇستانىمى حالقارالىق قارىم - قاتناستى تەڭڭەرۇ مەن ورنىقتىرۇدا ەبرى ەلدىك رولىن ساۋلەلەندىردى.

جول السى بولغانمەن، تىنباي جۇرسەڭ جە- تەسىڭ؛ ەسى ەبرى بولغانمەن، تاباندى بولساڭ، ەسوز جوق، تابىسقا جەتەسىڭ. جۇڭگونىڭ بەلسەد- دى ات سالىسۇى مەن بار كۇشپەنلىكەرىلەتۇد- دە، برېكىس سەلبەستىگى ساياسىي، ەكونومىكا سىندى ەكى تەڭەرشكىتى قوزغالتقىشتان“ ساياسىي حاۋىپسىزدىك، ەكونومىكا - ساۋدا، قازنا - فىنانس جانە گۇمانىتارلىق اۋىس - كۇيىس سىندى ”ۇش تەڭەرشكىتى قوزغالتقىش“ جۇلگە دەڭگەبىنە كوتە- رىلىپ، برېكىس ەلدەرى سەلبەستىك مەخانىزىمنىڭ جىلدامدىغىنىڭ ارتىپ، قارقىنىنىڭ اۋىسۇنىنلىكەرد- لەتپ، بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن ەلدەر مەن وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ ەسوز بىلىگى مەن نىقالىن پارمەندى ارتتىردى.

—— «برېكىس ەلدەرنىڭ ەكونومىكالىق سەرىكتەستىك سىتراتەگىياسى 202۵»، «برېكىس ەلدەرنىڭ سىقرلى ەكونومىكا سەرىكتەستىك قارىم - قاتناس جۇلگەسى»، «برېكىس ەلدەرنىڭ قامداۋ تىزبەگىن كۇشەيتىۋ سەلبەستىك باستاماسى» سىياقتى جەتستىك ۇجاتتارىن جاساستى، شۇعىل جامعاىدا عا توتەپ بەرۇ قورىن ورنالاستىرۇ مەخانىزمىن ۇز- دىكىسىز كەمەلدەندىرىپ، جاڭا ونەركاسىپ تۇڭكە- رىسى سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسنان جانە عىلىم - تەخنىكادا جاڭخالىق اشۇ سەلبەستىگى جۇلگەسىن ورناتۇدىلىكەرىلەتپ، بۇكىل ەلەمنىڭ بىرگە

(باسى 1 - بەتتە)

شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو دا، وڭتۇستىك افرىكا دا وركەندەپ كەلە جاتقان ماڭغىزدى ەرى ەلدەر، ەكىسى ەلدىڭ جولداس ەرى باۋىر لاس بولۇداي ەرەكشە دوست- ەي بار، ەبىر - ەبىرنىڭ ەتىل مادەنىەتىن ۇيرەنۇ، ئۇسىنۇ ەكى ەل حالقىنىڭ ەبىرىن - ەبىرى ئۇ-

داۋىنلىكەرىلەتۇڭكە ”برېكىس كۇشىن“ قوستى. —— ”برېكىس +“ سىرتقى سىتەر مېنىستىرلەرى كەڭەسىن، حاۋىپسىزدىك سىتەرى جوعارى دارەجە- لى ۋاكىلدەر ەماجىلىسىن وتكىزىپ، نىۋ - يورك، جەنەۋا، ۋيەنادا عى تۇراقتى ۋاكىلدەردىڭ مەرزىم سايىن كەڭەسۇ مەخانىزمىن ورناتتى، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى، 20 ەل توبى سىياقتى كوپ جاقتى جۇلگەدە سىتەستىكتى تەرەڭدەتتى، برېكىس ەلدەرى كەلىلى حالقارالىق جانە وڭىرلىك ماسەلە- لەر جونىندە تۇرعىنى سايكەستىرۇىن بەلسەنە كۇ-

شەيتىپ، حالقارالىق ادلىدىكتى، ادلىەتتىلىكتى قورعاۋ، تەرەزەسى تەڭ، ەتارتىپتى كوپ ۇيەكتى دۇنيە ەجۇزىن قۇرۇ سىندى ”برېكىس قۇاتى ۇنىن“ جەتكىزىپ، دۇنيە جۇزىنە ۇرتسى ورنىقتىلىق سىيات پەن وڭ ەنەرگىيا ۇستەدى.

—— برېكىس ەلدەرنىڭ مەدىيالار جوعارى دارەجەللىەر تالقى مەنبەرىن، كىنو فەستىۋاللىن، ما- دەنىەت فەستىۋاللىن، اىەلدەردىڭ جاڭخالىق اشۇ جا- رىسىن وتكىزىپ، برېكىس ەلدەرنىڭ كاسىپتىك وقۇ - اعارتۇ بىرلەستىگىن قۇردى... گۇمانىتارلىق قىيىلدار باي مازمۇندى، ەز اۋان بولدى، برېكىس ەلدەرنىڭ سەلبەستىگى ەڭىر انتاعان، مادەنىەت انتاعان اۋىس - كۇيىس جالىپ ارناسىن قالىپتاستىرۇ- عا كۇش سالىپ، تۇرلىشە وركەنىەتتەردىڭ سىيسىمە- دىلىغىنا، ۇزارا ۇلگى اۋىنغا ”برېكىس ۇلگىسىن“

ازىرلەدى.

بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى اشۇ - جوسە پارلاۋ مەكەمەسىنىڭ اقىلىشى مارسەل بەرا بىلاي دەدى: برېكىس ەلدەرنىڭ سەلبەستىگى بۇكىل ەلەمنىڭ داۋىنغا شۇعىل قاجەتتى جەتەكشىلىك كۇش ازىرلەدى، مۇندا جۇڭگو ماڭغىزدى رول اتقاردى. كۇبانىڭ مەملەكەت ئوراعاسى دىياز - كانەل بىلاي دەدى: برېكىس سەلبەستىگى اناعۇرلىم ەدىل، ادە- لەتتى حالقارالىق ەكونومىكالىق ەتارتىپ ورناتۇغا تاڭداۋ ازىرلەدى، بۇل بەبىيىتىشلىك پەن داۋىدى جۇزەڭە اسىرۇعا، حالقارالىق حاۋىپسىزدىكتى قامتا- ماسىز ەتۇڭكە پايدالى.

جۇڭگو - افرىكا دوستىغىنىڭ جاڭا ورايىن بىرگە جاراتۇ

وڭتۇستىك افرىكانىڭ مەملەكەت اسىلى سانالاتىن ەامى ەرەكشە رويوس شايى، بەينەسى وزگەشە افرىكا بارابانى، ادەمى قوقى قاز مودە- لى... 3 - كەزەكتى جۇڭگو - افرىكا ەكونومىكا - ساۋدا كورمەسى اشىلۇ قارسانغىندا، وڭتۇستىك افرىكا- نىڭ جۇڭگودا عى باس ەلىشىشى شپە شىڭۇدىن چاڭ- شادا وتكىزىلگەن ”افرىكانىڭ چاقىسى زاتتارىن يىتەنرەنتتە ساتىپ اۋ فەستىۋالى“ قىيىلىندا يىتەرەنت- تە تىكە تاراتۇشى بولپ، مەكەنىنىڭ ەرەكشە ونىپەدە- رىن قۇانا ساتتى. شپە شىڭۇنىنىڭ نازارىندا، وڭتۇسە- تىك افرىكا مەن جۇڭگو ەكونومىكا - ساۋدا سەلبەستە- گىنىڭ ۇزدىكىسىز تەرەڭدەۋى ەكى ەلدىڭ مىزغىماس ۇزارا سەنىم ارتاتىن قارىم - قاتناسىنىڭ جەمىسى.

”جۇڭگو مەن وڭتۇستىك افرىكا ەكەۋى دە وركەندەپ كەلە جاتقان ماڭغىزدى ەبرى ەلدەر، ەكى ەلدىڭ باۋىر لاستىق ەرەكشە دوستىق قارىم - قاتناسى بار“. 6 - ايدىڭ 9 - كۇنى وڭتۇستىك افرىكانىڭ زۇڭتۇڭى رامافوسامەن تەلەفوندا سويد- لەسكەندە ئوراعا شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جۇڭگو - وڭتۇستىك افرىكا قارىم - قە- تىناسى وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ ورتاق مۇددەسىن قورعاۋدا، جۇڭگو - افرىكا نىتتىماعىنا، سەلبەستىگىنە جەتەكشىلىك ەتۇدە ماڭغىزدى سىترا- تەگىيالىق مانگە يە.

”جولداس ەرى باۋىر لاس بولۇ“ جۇڭگو مەن وڭتۇستىك افرىكا ەكى ەلدىڭ ەرەكشە دوستىق قارىم - قاتناسىنىڭ بەلگىسى. يىپەرىيالىزە- گە قارسى، وتارشىلىدىققا قارسى، ناسىلىشلىدىككە قارسى ورتاق كۇرەس بارىسندا، ەكى ەل حالقى تەرەڭ دوستىق ورناتتى. دىپلوماتىيالىق قارىم - قە- تىناس ورناتقان 2۵ جىلدىان بەرى ەكى ەلدىڭ قارىم - قاتناسى سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسان دەڭگەبىنەن سىتراتەگىيالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتناس دەڭگەبىنە، ودان جان - جاقتى سىتراتەگىيا-

لىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتناس دەڭگەبىنە قاراي ۇزدىكىسىز ەوستى، ەندى ”جوعارى دەڭگەبىدەگى جۇڭگو - وڭتۇستىك افرىكا ئاغدىر لاس ورتاق تۇلەا. سىن قۇرۇ“ سىندى جارقىن بولاشاققا قاراي قادام تاستاۋدا.

سوغىى جىلدارى ەكى ەلدىڭ باسشىلارى ەكى جاقتى، كوپ جاقتى ورنىداردا جانە ”بۇلتىتتى دىپلوماتىادا“ ەجىبى - ەجىبى ديدار لاسىپ، سويلە- سىپ، جۇڭگو مەن وڭتۇستىك افرىكانىڭ ەز سالا- داعى ناقتى سىتەر سەلبەستىگىنىڭ ۇزدىكىسىز تە- رەڭدەۋىنە جەتەكشىلىك ەتتى. بىيىل الدىڭعى جارتى جىلدا، جۇڭگو - وڭتۇستىك افرىكا ساۋدا سوماسى 28 مىلليارد 250 مىلليون دوللارعا جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىندەن %7.1 ارتتى. جۇڭگو ۇرتسى 14 جىل بويى ورنىقتى تۇردە وڭتۇستىك افرىكانىڭ ەبىرىنىشى ەبرى ساۋدا سەرىگى بولدى، وڭتۇستىك افرىكا دا جۇڭگونىڭ افرىكاداعى ەڭ ۇلكەن ساۋدا سەرىگى. رامافوسا زۇڭتۇڭ مىنالار- دى ەبىلدىردى: وڭتۇستىك افرىكا وڭتۇستىك افرىكا مەن جۇڭگونىڭ كۇشتى دە پارمەندى، جو- عارى دەڭگەبىلى سىتراتەگىيالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتناسىن ايرىقشقا قاستەرلەيدى، وسىنى ايرىقشقا ماق- تانىشى سانايدى. وڭتۇستىك افرىكا - جۇڭگو سەل- بەستىگى افرىكانى يىگىلىككە كەنەلتتى.

قازىر جۇڭگو - وڭتۇستىك افرىكا قارىم - قا- تىناسى جۇڭگو - افرىكا قارىم - قاتناسىنىڭ، تۇستىك ەلدەر سەلبەستىگىنىڭ، سونداي - اق بازارى جاڭادان گۇلدەنگەن ەلدەر نىتتىماعىنىڭ، سەلبەستىگىنىڭ ۇلگە- سىنە اينالىپ، جاڭا داۋىردە جۇڭگو - افرىكا ئاغدىر- لاس ورتاق تۇلغاسىن قۇرۇ، ۇزارا قۇرمەت ەتەتىن، ەدىل دە ادىلەتتى، سەلبەسىپ تەڭ يىگىلككە كەنەلە. تىن جاڭاشا حالقارالىق قارىم - قاتناس ورناتۇدا ما- ڭىزدى ۇلكىلىك مانگە يە.

”جۇڭگو مەن افرىكا ەجەلدەن ئاغدىر لاس ورتاق تۇلەا“. 2013 - جىلى 3 - ايدا ئوراعا شي جىنپىڭ دۇنيە ەجۇزىن بەتكە الپ تۇغغىش رەت شىنايى، بۇكپەسىز، باۋىر مال، ادال بولۇ سىندى افرىكاغا قاراتىلغان ساياسات ۇستانىمى مەن دۇرس ادىلەت - مۇددە كوزقاراسىن العا قويسپ، جۇڭگو مەن افرىكانىڭ ماڭگى سەنىمىدى دوس جانە شىنايى، ادال سەرىك بولاتىدىغىن. جۇڭگو - افرىكا دوستىغىنىڭ جاڭا داۋىردەگى تاراۋىنىڭ وسدان باستاپ جازلاتىندەن سالتاناىتپەن جاريالادى.

جۇڭگو - افرىكا سەلبەستىك تالقى مەنبەرىنىڭ يوچاننەسۇرگ باسشىلار كەڭەسىنە، بەيجىڭ باسشىلار كەڭەسىنە قاتناستى ەرى باسقاردى، جۇڭگو - افرىكا سەلبەستىك تالقى مەنبەرىنىڭ 8 - كەزەكتى مېنىستىر دارەجەللىەر ەماجىلىسىنىڭ اشىلۇ سالتىنا بەينە ەكران تاسلىمەن قاتناستى ەرى ارقاۋ ەسوز سويلەدى، ”جۇڭگو - افرىكا دوستىق سەلبەستىگى رۇخىن“ قورىتىندىلاپ، سۇرىپىتادى، جۇڭگو مەن افرىكانىڭ نىدەتكە نىتتىماقتاسا قارسى انتانئۇ جونىندەگى باسشىلار ەرەكشە كەڭەسىن وت- كىزۇدى دارىپتەدى... جۇڭگو مەن افرىكا دوستىغە- نىڭ كەڭ ۇرىستى بولاشاعىن ئوراعا شي جىنپىڭ ەزى كەسكىندەپ، بارىنە ەزى كىرىسىپ، جۇڭگو - افرىكا قارىم - قاتناسىنىڭ داۋىنغا جاڭا رى دىپلوماتىياسىنىڭ تاماشا اڭگىمەلەرىن جازدى. 10 جىلدا، جۇڭگو مەن افرىكا ”بىر بەلدەۋ، بىر جولدى“ بىرگە قۇرۇ، جۇڭگو - افرىكا سەلبەستىك تالقى مەنبەرى سىياقتى مەخانىزم - تۇعىرلاردا سەل- بەستىكتى ۇزدىكىسىز تەرەڭدەتتى، جەتىستىكتەرى ەكونومىكا - ساۋدا، نەگىزدىك قۇرىلمىلار قۇرىل- سى، خالىق تۇرمىسى سىياقتى كوپ سالانى قامتە- دى، جاڭا داۋىردەگى جۇڭگو - افرىكا ئاغدىر لاس ورتاق تۇلغاسى قۇرىلىسىنىڭ ۇزدىكىسىز تەرەڭدەۋون، ناقىتلانۇونلىكەرىلەتپ، ەكى جاق حالقىنا ۇزدىك- سىز تىپەيدىلىك جەتكىزدى.

جۇڭگو مەن افرىكا ەكى جاق سەلبەستىك جا- ساسىپ سالعان تەمىر جولدىڭ ۇزىندىعى 10 مىڭ كىلومەتر دەن اسىپ، تاس جولدىڭ ۇزىندىعى 100 مىڭ كىلومەترگە تايادى، بىر توب اۋەجاي، كەمە تۇراق، كوپىر، ەلەكتىر ستانىياسى سىياقتى ماڭغىزدى نەگىزدىك قۇرىلمىلار سالىنىپ بولپ سىكە قوسىل-

دى؛ جۇڭگو ۇرتىسى 14 جىل بويى افرىكانىڭ ەڭ ۇلكەن ساۋدا سەرىگى مەملەكەت ورنىن ساقنادى، 2022 - جىلى جۇڭگو مەن افرىكانىڭ ەكى جاقتى ساۋدا سوماسى 282 مىلليارد دوللارعا جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %1.1 ارتتى... جۇڭگو - افرىكا سەلبەستىگىنىڭ كوز تارتارلىق ”نانىچە ەتە- زىمى“ افرىكانىڭ داۋىن، گۇلدەنۇىن جەتەكتەشۇ- مەن قاتار، حالقارانىڭ افرىكامەن سەلبەستىك جا- ساسۇنىنا دا اناعۇرلىم ەتىمىدى شارىت - جاعداي ازىرلەدى.

جۇڭگو - افرىكا ەكونومىكا - ساۋداسى جۇڭگو - افرىكا سەلبەستىگىنىڭ جاڭا جارقىن تۇيد- سىنە اينالدى. افرىكا ەلدەرنىڭ جۇڭگولىق تۇتسۇ- شىلارعا تانىس جانە ولار ۇناتاتىن تاۋار لارى بارغان سايىن كوبەيدى، جۇڭگونىڭ جاڭا ەنەرگىيا- لى اۋتوكولىكتەرى، ماشىنا جابدىقتارى، كەڭ تارال- ەان كىيىم - كەشەكتەرى دە افرىكا حالقىنىڭ كۇندە- لىكتى تۇرمىسىمەن توغىستى. جۇڭگو كەدەن باس مەكەمەسىنىڭ ساندى مالمەتى بىيىل الدىڭعى 5 ايدا، جۇڭگو - افرىكا بېپورت - ەكسپورت ساۋدا سوم- سىنىڭ 822 مىلليارد 320 مىلليون ىۋان خالىق اقسا- سىنا جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %4.16 ارتقاندىغىن كورسەتتى. اۋىل شارۋاشلىعى، نەگىز- دىك قۇرىلمىلار قۇرىلىسى، جاساۋ كاسىبى سىياقتى ەداستۇرلى كاسىپ سالالارىنان تارتىپ، جاسىل داۋم، دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق، فىنانس جانە سىقرلى جاسامپازدىق سىياقتى جاڭا كاسىپ سالالارىنا دەيىن جۇڭگو - افرىكا ەكونومىكا - ساۋدا سەلبەسە- تىگى سالاسى بارغان سايىن كەڭەيدى.

افرىكا وداعى كومىتەتىنىڭ بۇرىنعى ورنىباسار ئوراعاسى بىراستاس مۇەنچا مىنانى ەبلىدىردى: ئورا- عا شي جىنپىڭ العا قويعان شىنايى، بۇكپەسىز، باۋىر- مال، ادال بولۇ سىندى افرىكاغا قاراتىلغان ساياسات ۇستانىمى مەن دۇرس ادىلەت - مۇددە كوزقاراسى افرىكا مەن جۇڭگو سەلبەستىگىنىڭ كەلىلى نايىستارعا قول جەتكىزۇىنە بەرىك نەگىز قالادى. وڭتۇستىك افرىكا جىنشان داشۇەسىنىڭ جۇڭگو - افرىكا قارىم - قاتناسى مامانى كاس شەلتوننىڭ قاراۋىنشا، ئوراعا شي جىنپىڭنىڭ وسى رەتكى ساپارى ”افرىكا - جۇڭگو سەلبەستىگىنىڭ اناعۇرلىم كەسەك تابىسقا قول جەتكە- زەتىن، ماڭغىزى اناعۇرلىم تەرەڭ، اناعۇرلىم كوپ ۇزارا تىپەيدىلىك جەتكىزەتىن جاڭا داۋىرگە بەت اۋىن“لىكەرىلەتەدى ەكەن.

تۇستىك ەلدەر سەلبەستىگىنىڭ جاڭا بولاشاعىن اشۇ

”بىز مۇنى بولاشاق دەپ قارايمىز“. بىيىل 5 - ايدا وڭتۇستىك افرىكانىڭ كەيپتاۋنىندا 1۵ - كەزەكتى برېكىس ەلدەرنىڭ عىلمىي تالقى مەنبەرى وتكىزىل- گەن كەزدە، وڭتۇستىك افرىكادان كەلگەن ەبىر تالقى مەنبەرىنە قاتىسۇشى ۇزىنىڭ نازارىندا عى برېكىس سەلبەستىگىن وسىلارى سۇرەتتەدى.

برېكىس مەخانىزمىنە قاتناسقىسى كەلەتىن ەل- ەردىڭ قاتارى ۇزدىكىسىز مولايىپ، برېكىستىڭ ”باۋراۋ قۇاتى“ دۇنيە ەجۇزى نازار اۋدارغان تۇ- يىنگە اينالدى. وڭتۇستىك افرىكانىڭ سىرتقى سىتەر مېنىستىرى پىاندور 8 - ايدىڭ 7 - كۇنى بىلاي دەدى: وڭتۇستىك افرىكا افرىكا ەلدەرىنىن جانە ”الەمدىك وڭتۇستىك“ ەلدەرىنىنە 67 باسسىنى ”برېكىس - افرىكا“ ەماجىلىسى مەن ”برېكىس +“ كەڭەسىنە قاتىناسۇعا ۇسىنىس ەتتى. بۇدان سىرت، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ باس حاتىشىسى، افرىكا وداعى كومىتەتىنىڭ ئوراعاسى سىياقتى خالە- قارالىق جانە وڭىرلىك ۇيىمداردىڭ 20 باسسىسى دا ماجىلىسكە ۇسىنىسپەن قاتناسادى.

”برېكىس ەلدەرى توماعا - تۇيىقىق كلۇب مەمس، وزگەلەردى قاقپايلايتىن ’شاعىن شەڭبەر‘ دە مەمس، قايتا بىر - بىرىنە قارايلاساتىن ۇلكەن شاڭغ- راق، سەلبەسىپ تەڭ يىگىلككە كەنەلتەن تاماشا سە- رىكتەستەر“. بىلتىر 6 - ايدا برېكىس ەلدەرى باسشىلا- رىنىڭ 14 - رەتكى ديدار لاسۇنىندا ئوراعا شي جىنپىڭ برېكىس ەلدەرى سەلبەستىك مەخانىزىمنىڭ اشىق، سىيسىمىدى بولۇ ەماننى تاغى دا بايىمداپ، ەز ەل باسشىلارى مەن حالقارالىق قوعامنىڭ جاپپاي شىنايى

مويىنداۋىنغا يە بولدى.

برېكىس ەلدەرنىڭ سەلبەستىك مەخانىزمى جۇرت نازارىن جاپپاي اۋدارىپ، قالىڭ داۋم ۇستىندەگى ەلدەردىڭ نازاردى وزىندىك داۋمغا شوغر- لاندىرۇ، نىتتىماقتاسا سەلبەسۇڭكە ۇمتىلۇ، سىرتقى كىيلىگۇڭكە قارسى تۇرۇ سىندى ورتاق نىلەگىن اىگە- لەدى. بىيىل جىل باسنىان بەرى ورتا شىغىسى وڭغە- رىندە ”جارساۋ ورلەۋى“ كوتەرىلدى، ”سوعىسە- تى توقتاتۇ“، ”دىپلوماتىيالىق قارىم - قاتناستى قال- پىنا كەلتىرۇ“، ”جارساۋ“، ”دامۇ“ وڭىرلىك قىزۇ سوزگە اينالدى؛ وڭتۇستىك امەرىكا ەلدەرى باسە- شىلارنىڭ تۇغغىش رەتكى ەماجىلىسى ەساتتى وتە- كىزىلىپ، وڭىردەگى ەلدەر قول ۇستاسا وتىرىپ وڭتۇستىك امەرىكانى بىر تۇلعالاندىرۇ اياق الە- سىن قايتا باستادى: «وڭىرلىك جان - جاقنى ەكو- نومىكالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتناس كەلسىدە- مى» جاپپاي كۇشكە يە بولپ، شىغىسى وڭتۇستىك ازىيا ەلدەرى وداعى سەلبەسۇدى، ەسىك اشۇدى ۇزدىكىسىز كەڭەيتىپ، وڭىرلىك ەكونومىكانى بىر تۇلعالاندىرۇعا تاغى دا قوزغاشۇ كۇش ۇستەدى... دامۇ ۇستىندەگى ەلدەر تويىتق ەڭسە كوتەرىۋدىڭ كەمەلدەندىرۇدىڭ، كوپ جاقىتلىقتى دارىپتەشۇدىڭ، ادىلدىك پەن ادىلەتتەلىككە تالىپىندۇڭكە ايسىندى ۇنىن اۋەلتەۋدە.

”برېكىس +“ ۇلگىسىن جاسامپازدىقپەن العا قويسپ جانە امالياتتا اىگىلەپ، برېكىس ەلدەرنىڭ مۇشە قاتارىن مولايىتۇ اياق السىن ايقىن قولدادى جانەلىكەرىلەتتى، برېكىس ەلدەرنىڭ جاڭا وركەد- دەتۇ بانكەسىن قۇرۇدى، برېكىس ەلدەرنىڭ جاڭا سىناسىنىڭ شىامىن جاڭخالىق اشۇ بازاسىن قۇرۇدى، برېكىس ەلدەرنىڭ ۋاكىسىنا زەرەتتەشۇ - اشۇ ورتالە- ەن قۇرۇدى ەزى اشىق بولۇ بىرىنسىيىن ايقىنداۋ- دىلىگەرىلەتتى... ”الەمدىك وڭتۇستىكتىڭ“ تايبىعى مۇشەسى رەتىندە، جۇڭگو وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ ەڭ كوكەي تەسى رەال قاجە- تىن باستان - اياق كوزدەپ، تۇيستىك ەلدەر سەل- بەستىگىنىڭ جاڭا تۇعىرىن قالىپتاستىرۇعا كۇش سالىپ، وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە حالقارا- لىق ساحتىناغا قاتىناسۇ جانە الەمدىك باسقارۇدى جاقسارتۇ ورايىن ازىرلەدى.

برېكىس ەلدەرىنە مۇشە ەلدەر ەكونومىكا- لىق، ساياسىي قۇرىلىمى تۇرلىشە، دامۇ جولى اۋان ئتۇرلى بولغانمەن، قول ۇستاسا وتىرىپ جارسەمە- دى ەزى تۇرلىشە، كوركەم دە ورتاق دامۇ جولدە مەن ەجۇردى. برېكىس مەخانىزمى ئتۇرلى دامۇ ۇلە- گىسىنە، قوعامدىق تۇزىمىنە جانە سىزاماندائۇ جو- لىنا ەرەكشە سىيسىمىدىلىق پەن اشىقتىقتى اىگىلەدى، قالىڭ دامۇ ۇستىندەگى ەلدەردىڭ اناعۇرلىم ەكىلىدىك ەتەدى.

ەگىيەت اراب ساياسىي جانە سىتراتەگىيالىق زەرەتتەۋ ورتالىغىنىڭ ورنىباسار ئوراعاسى مۇختار گوياش بىلاي دەدى: برېكىس مەخانىزىمنىڭ وسىندە شاما باۋراۋ قۇاتىنا باي بولۇنىڭ سەبەبى ونىڭ ەز ەلگە ”شارتىسىز دامۇ ورايىن“ ازىرلەنگەندىكىندە. بىزايىليا برېكىس ەلدەرى ساياسات زەرەتتەۋ ورتالە- ەىنىڭ مەڭگەرشۇشى انىا گارسىيا بىلاي دەدى: ”برېكىس مەخانىزىمنىڭ اناعۇرلىم داۋىى، ەسوز جوق، ’الەمدىك وڭتۇستىك‘ سەلبەستىگىنىڭ جاڭا بولاشا- عىن اشادى“.

بولاشاققا كوز جىبەرگەندە، جۇڭگو دۇنيە جۇزىندەگى سەرىكتەرمىەن بىرىن - بىرى شىڭداپ، شىنايى سەلبەسىپ، ەرلىكپەن العا باسىپ، ”بىر بەلدەۋ، بىر جولدى“ بىرگە قۇرۇدى جوعا- رى ساپامەن ۇزدىكىسىزلىكەرىلەتپ، الەمدىك دامۇ باستاماسىن، الەمدىك حاۋىپسىزدىك باستاما- سىن، الەمدىك وركەنىيەت باستاماسىن قول ۇستاسا تىياناقتاندىرىپ، ادامزاتنىڭ ئاغدىر لاس ورتاق تۇلە- عاسىن قۇرۇدىلىكەرىلەتەدى، ادامزاتنىڭ كوركەم بولاشاعىن بىرگە اشادى.

(قاتىناسقان تىلشلىر جىين جىڭ، شپە جىياڭ)
(شىنخۇا اگەنتىسىنىڭ 8 - ايدىڭ 18 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

سپ ئوراعا شي جىنپىڭگە حات جازىپ، جۇڭگو ەتلىن ۇيرەنۇ كەشمرەلەرىن، ئابىستارىن جانە اسەر- لەرىن بايانىدادى، ئوراعا شي جىنپىڭ مەن جۇڭگو ۇكەمەتلىشك افرىكا جاستارىنىڭ ارمانغا ئالىپىنۇنغا انا- عۇرلىم كوپ وراي ازىرلەنگەندىكىنە العىس اپىتتى، ئوراعا شي جىنپىڭنىڭ وڭتۇستىك افرىكادا تاغى دا سا- پاردا بولۇونىن قىلاسىپن كۇتۇدە.

مەن